

Kiskonta ja törkeä kiskonta työelämässä

26.3.2026
Anniina Jokinen

HEUNI

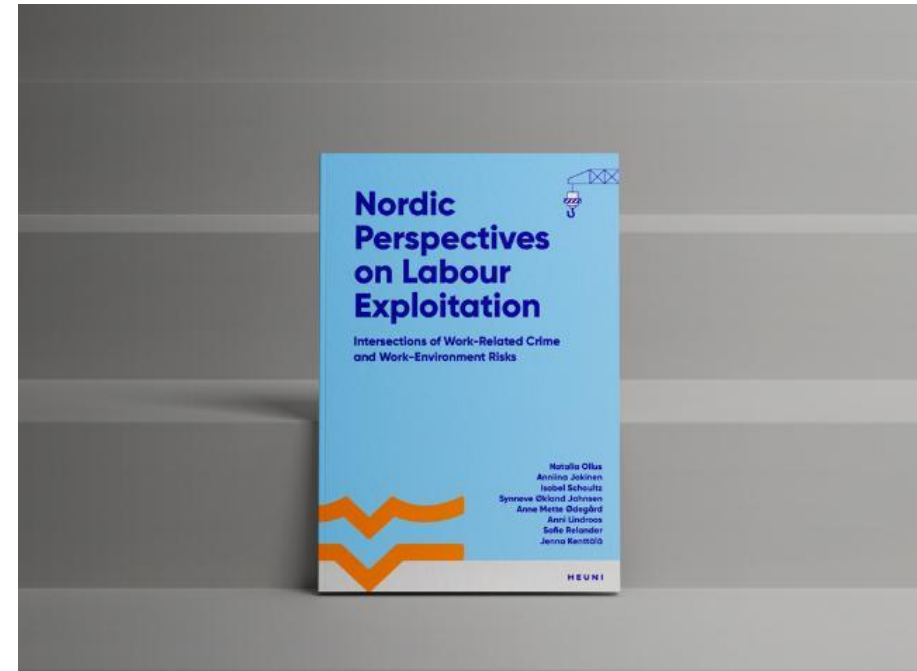
TAUSTAA

- Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti (HEUNI) on tehnyt tutkimuksia ja kehittänyt työkaluja työperäisen hyväksikäytön torjuntaan jo vuodesta 2008.
- HEUNIn tutkimukset tuoneet varhaisessa vaiheessa konkretiaa siihen, miltä työperäinen hyväksikäyttö näyttää, missä sitä esiintyy, ja miten siihen tulisi puuttua, lisännyt tietoisuutta ja ymmärrystä
- [Report Series N°67: Ehdoilla millä hyvänsä. Työperäinen ihmiskauppa ja ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäyttö Suomessa | Heuni](#)
- [Report Series N° 76: "Tuulikaapissa on tulijoita". Työperäinen ihmiskauppa ja ulkomaalaisten työntekijöiden hyväksikäyttö ravintola- ja siivousaloilla | Heuni](#)

Uusimmat tutkimukset

- Anti-Trafficking Hub: raportti 5 EU-maan lainsäädännöstä työperäisen ihmiskaupan torjumiseksi (Alankomaat, Espanja, Italia, Ranska ja Suomi) vuonna 2025.
- Työelämärikollisuuden, työperäisen hyväksikäytön ja työympäristöriskien linkkejä Pohjoismaissa käsittelevä raportti vuonna 2025.
- Työperäisen hyväksikäytön uhrien pääsyä oikeuksiin Itämeren alueen maissa tarkasteleva raportti 2024.

**Työperäinen hyväksikäyttö ja
ihmiskauppa perustuvat
taloudellisen voiton tavoitteluun
keinolla millä hyvänsä**

Kiskonta ja törkeä kiskonta työelämässä

- HEUNI **kannattaa ehdotettuja kriminalisointeja** ja pitää tärkeänä, että työperäinen hyväksikäyttö olisi selvemmin rangaistavaa myös silloin, kun syrjäntäelementtiä ei voida näyttää toteen.
- Muutoksen myötä myös muihin kuin ulkomaalaisiin työntekijöihin kohdistuva kiskonta olisi selvemmin rangaistavaa.
- Myös oikeushenkilön rangaistusvastuun ja liiketoimintakiellon rikoslistan ulottaminen uusiin säännöksiin sekä pakkokeinolain muutosehdotukset ovat perusteltuja.

Ihmiskauppasäännöksen soveltamisala

- Muutokset **eivät saa kaventaa ihmiskauppasäännöksen soveltamisalaa** ja nostaa syyttämiskynnystä.
- Tapaukset, joissa on ihmiskaupan tunnusmerkkejä, tulisi tutkia ensisijaisesti nimenomaan ihmiskauppana.
- Ihmiskaupan paljastaminen vaatii aikaa ja resursseja, joten riskinä voi olla, ettei uhrin kokonaistilanne paljastu, jos tilannetta lähtökohtaisesti tutkitaan toisella nimikkeellä, kuten kiskonta tai törkeä kiskonta työelämässä -nimikkeillä.
- Törkeän kiskonnan kvalifiointikriteerien ei tulisi olla päällekkäisiä ihmiskaupan keinojen kanssa. Turvattoman tilan hyväksikäyttäminen tulisi olla ensisijaisesti nimenomaan ihmiskaupan keino.

Rikosuhrien oikeudet

- Rikosnimike vaikuttaa rikoksen uhrin oikeuksiin. Ihmiskauppa –tutkintanimike mahdollistaa uhrin pääsyn Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmään, ja vaikuttaa siihen voiko hän saada harkinta-ajan tai oleskeluluvan ja määrätäkö hänelle avustaja.
- HEUNI kiinnittää huomiota siihen, ettei hallituksen esityksellä muuteta oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettua lakia. **HEUNIn näkemyksen mukaan työperäisen hyväksikäytön uhrien tulisi saada avustajan edes törkeän kiskonnan osalta.**
- Työperäisessä hyväksikäytössä on useimmiten kyse systemaattisesta hyväksikäytöstä, joka kohdistuu haavoittuviin ryhmiin, joilla ei ole riittävästi tietoa omista oikeuksistaan ja oikeussuojakeinoistaan. Moni uhri pelkää viranomaisia eikä hahmota mitä asioita hänen tulisi tuoda ilmi, jos hänellä ei ole osaavaa avustajaa. **Näillä henkilöillä olisi tarve saada avustaja jo esitutkinnan alkuvaiheessa, jotta heidän kokonaistilanteensa tulisi paremmin ilmi,** ja jotta he voisivat esimerkiksi vaatia palkkasaataviaan rikosprosessissa.

**Hyväksikäyttöilmiöön puuttuminen
vaatii viranomaisresursseja,
koulutusta ja järjestöjen matalan
kynnyksen rahoituspohjan
vakiinnuttamista.**

**Pitkät tutkinta-ajat vaikeuttavat
näytön saantia ja lisäävät
työntekijöiden epäluottamusta,
mikä voi nostaa
ilmoittamiskynnystä.**

HEUNIn ihmiskauppatutkimus 2009–2026

- Ihmiskauppa seksuaalista hyväksikäyttötarkoitusta varten ([2009](#))
- Ehdoilla millä hyvänsä –tutkimus työperäisestä ihmiskaupasta ([2011](#))
- Ravintola- ja siivousalatutkimus ja ohjeistus työnantajille ja rekrytointiin ([2013](#) / [2014](#))
- Ulkomaisen työvoiman hyväksikäyttö yhteisörikoksena ja rakenteellisena ongelmana – Natalia Olluksen väitöskirja ([2016](#))
- Opas yrityksille ja työnantajille riskienhallintaan erityisesti alihankintaketjuissa ([2018](#))
- Tuntematon tulevaisuus – ihmiskaupan uhrien auttamislain toimivuus ([2018](#))
- Kontrolli, hyväksikäyttö ja uhrien toimijuus ([2019](#))
- Lapsiin ja nuoriin kohdistuva ihmiskauppa Suomessa ([2019](#))
- Työperäisen hyväksikäytön liiketoimintamalli ([2019](#))
- Työperäisen ihmiskaupan paljastaminen: Tutkintaopas ([2020](#))
- UNODC Issue Paper: Ihmiskaupan ja pakkoavioliiton linkit ([2020](#))
- Työkalupakki yrityksille työperäisen ihmiskaupan ja hyväksikäytön ennaltaehkäisemiseksi ([2020](#))
- Ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön torjunta kuudessa maassa ([2021](#))
- Hyväksikäytöstä reiluun työelämään ([2021](#))
- Katsaus työperäisen ihmiskaupan vastaiseen toimintaan ([2022](#))
- Alipalkkausselvitys ([2023](#))
- Harkinta-aikaselvitys ([2023](#))
- Hyväksikäytön kirjo ([2023](#))
- Pakkoavioliittoja käsittelevä työpakki ([2024](#)) ja hyvien käytänteiden opas ([2024](#))
- Työperäinen hyväksikäyttö ja työhyvinvointi/-turvallisuus pohjoismaissa: raportti ([2025](#)) ja tarkastuslista ([2025](#))
- Study on the concept of trafficking in human beings for the purpose of labour exploitation ([2025](#))
- Lasten rikollisessa toiminnassa hyväksikäytön linkit ihmiskauppaan ([2026](#)).
- Opiskelijoiden hyväksikäyttöriskeihin keskittyvä selvitys ([2026](#)).

Kiitos!

Anniina Jokinen

Anniina.jokinen@om.fi

 [@Jokinen_A](#)

 [@heuni_institute](#)

 [@heuni_institute](#)

 www.heuni.fi

HEUNI

The European Institute for
Crime Prevention and Control,
affiliated with the United Nations

